การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย

AN ANALYSIS OF VALUES EMBODIED IN THE THAI RHETORIC

Min Mei[1], ปฏิพันธ์ อุทยานุกูล[2] และ ยุพิน จันทร์เรือง[3]

Min Mei[1], Patipan Utayanugul[2] and Yupin Chanroung[3]

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ม.9 ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100[1,2,3]

Chiang Rai Rajabhat University, 80 Moo 9, Bna Du Sub-district, Mueang District, Chiang Rai Province 57100[1,2,3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและจัดประเภทสำนวนที่สอดคล้องกับค่านิยม เพื่อศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย และเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทย ฉบับแปลภาษาจีน ให้แก่นักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แหล่งข้อมูล ได้แก่ สำนวนไทย จำนวน 660 สำนวน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางการวิเคราะห์เกณฑ์ค่านิยมที่กำหนด 30 ประการ และแบบประเมินคุณภาพหนังสือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สำนวนไทย จำนวน 660 สำนวนที่นำมาศึกษาพบว่า มีค่านิยมที่ปรากฏในสำนวนไทยดังกล่าว 25 ประการ คือ การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู การนิยมความดี ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน การให้อภัย การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การยกย่องผู้มีความรู้ ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม การประนีประนอม การรักษาวัฒนธรรม การมีสติและรู้คิด ความเข้มแข็ง การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ การใช้ชีวิตเรียบง่าย การรักญาติพี่น้อง การพูดที่ให้คุณและโทษ การชอบความเป็นอิสระ การรักเกียรติยศและชอบความมีหน้ามีตา การยกย่องอำนาจ การนิยมวัตถุสิ่งของ การรักความสบาย การสอดรู้สอดเห็น การเห็นแก่ตัว และไม่ปรากฏค่านิยม 5 ประการ ได้แก่ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การเป็นประชาธิปไตย การชอบความสนุกสนาน การให้ความสำคัญแก่บุรุษมากกว่าสตรี และการชอบสิ่งของที่มีการโฆษณา

---

[1] *นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษศาสตร์*

[2] *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษศาสตร์*

[3] *รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษศาสตร์*

2. จากการวิเคราะห์ค่านิยมแต่ละด้านในสำนวนไทยพบว่า สำนวนไทย 660 สำนวน ไม่ปรากฏค่านิยมด้านใด 478 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 72.4 ปรากฏค่านิยมด้านต่าง ๆ 182 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ค่านิยมที่พบในสำนวนไทยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การมีสติและรู้คิด การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ การยกย่องอำนาจ การพูดที่ให้คุณและโทษ การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม การชอบความเป็นอิสระ การรักเกียรติยศ และชอบความมีหน้ามีตา การนิยมความดี การประนีประนอม การรักความสบาย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การนิยมวัตถุสิ่งของ การสอดรู้สอดเห็น ความกตัญญู การให้อภัย การยกย่องผู้มีความรู้ ความเข้มแข็ง การรักญาติพี่น้อง การเห็นแก่ตัว การรักษาวัฒนธรรม การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้ชีวิตเรียบง่าย

3. หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องค่านิยมในสำนวนไทย ฉบับแปลภาษาจีน มีโครงสร้างเนื้อหาประกอบด้วยค่านิยม 25 ประการ และสำนวนไทยที่สอดคล้องกับค่านิยม 182 สำนวน ซึ่งมีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน หนังสือได้รับการประเมินระดับคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 หนังสือสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ : หนังสือส่งเสริมการอ่าน, ค่านิยม, สำนวนไทย

ABSTRACT

This study aimed to compile and classify types of Thai rhetoric consistent to Thai values in order to create a reading promotion book entitled ‘The values in Thai rhetoric, Chinese edition’ for Chinese students who study at Chiang Rai Rajabhat University. The data resources were 660 of Thai rhetoric. The research tools were the analytical tables of 30 Thai values and the book evaluation form. Percentage, average, and standard deviation were used for data analysis.
The results showed that:

1. There were 25 Thai values found in the Thai rhetoric namely: 1) disciplinary and respect elderly value; 2) generous value; 3) gratitude value; 4) favor of goodness value; 5) honest, sacrifice, and patience values; 6) forgiveness value; 7) self–reliance, diligence, and responsibility values; 8) praising knowledgeable people value; 9) saving money value; 10) compromise value; 11) cultural preservation value; 12) consciousness and thinking values; 13) strength value; 14) public mind value; 15) belief in sin and merit values; 16) simple life value; 17) love relatives value; 18) good and bad speech values, 19) independence value; 20) honor value; 21) power praising value; 22) object value; 23) comfort value; 24) pry value; and 25) selfish

value. However, findings showed that the Thai values of loyalty to the king, democratic, entertain, male stereotype, and favor in advertisement products were not found in those rhetorics.

2. Findings from the analysis of the totally 660 Thai rhetoric revealed that 478 rhetoric (72.4%) did not show Thai values. In contrast, only 182 rhetoric (27.6%) were founded to have Thai values. The values found in Thai rhetoric were arranged from the greatest to least as follows: consciousness and thinking values; self–reliance, diligence, and responsibility values; belief in sin and merit values; power praising value; good and bad speech values; disciplinary and respect elderly value; honest, sacrifice, and patience values; saving money value; independence value; honor value; goodness value; compromise value; comfort value; generous value; object value; pry value; gratitude value; forgiveness value; praising knowledgeable people value; strength value; love relatives value; selfish value; cultural preservation value; public mind value; and simple life value.

3. A book was created and entitled 'The values in Thai rhetoric' translated into Chinese language was used to promote students' reading skills. It was evaluated by the experts and the average evaluation score was 4.56.

KEYWORDS : Reading Promotion Book, Values, Thai Rhetoric

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับติดต่อสื่อสารที่สำคัญของมนุษยชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย

คนไทยใช้ภาษาไทยตั้งแต่บรรพบุรุษและถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานในปัจจุบัน ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะ เป็นภาษาที่มีความร่ำรวยในเรื่องการใช้ถ้อยคำ จำแนกคำอย่างละเอียด เช่น คำว่า สวย จะมีคำใช้มากมาย เช่น สวย งาม โสภา วิไล ฯลฯ ภาษาไทยมีความไพเราะ คนไทยนิยมใช้คำที่มีสัมผัสคล้องจอง สร้างถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ อย่างมีศิลปะ คนไทยใช้ภาษาไทยอย่างมีศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ร้อยแก้ว ร้อยกรอง คำคม คำคล้องจอง และถ้อยคำสำนวน ดังความคิดเห็นของสุจริต เพียรชอบ (2539, น. 148) ว่า คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ชอบพูดจาให้มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน ภาษาไทยที่ใช้พูดจาสื่อสารระหว่างกันและกันจึงมีความไพเราะและมีความหมายลึกซึ้งคมคาย แฝงไปด้วยองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ มากมาย สำนวนช่วยบันทึกสืบทอดวัฒนธรรม และสรรพวิทยาการต่าง ๆ ทั้งยังสามารถเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ค่านิยม ทำให้ทราบถึงศาสนา ประเพณี วิถีการดำรงชีวิตของคนไทยอีกด้วย

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในสำนวนยังปรากฏค่านิยมต่าง ๆ ของคนในสังคมไทย ซึ่งค่านิยมนั้นเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกทางความคิดอันมีต่อคน สัตว์ สิ่งของ และเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน โดยจะใช้ในการประเมินพฤติกรรมว่าอะไรถูกต้อง อะไรดี ควรทำหรือไม่ทำอย่างไร ถือว่าเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ช่วยสร้างมาตรฐานและแบบฉบับจากการประพฤติปฏิบัติของบุคคล ช่วยให้บุคคลกำหนดความคิดและแนวทางปฏิบัติ ช่วยสร้างการกระทำของตนอย่างมีเหตุมีผล ดังข้อคิดเห็นของ ชยาพร วัฒนศิริ, (2528, น. 32 อ้างถึงใน กุลธิดา ธรรมวิภัชน์ และคณะ, 2554, น. 23) ได้กล่าวว่า ค่านิยมมีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคม รวมทั้งความมั่นคงของชาติด้วย กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสมและถูกต้อง เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี เป็นต้น สังคมนั้นย่อมมีแต่ความเจริญก้าวหน้า ในทางตรงกันข้าม สังคมใดมีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น การพนัน ขาดระเบียบ ไม่สามัคคี เป็นต้น สังคมนั้นจะค่อย ๆ เสื่อมลง และขาดความมั่นคงภายในชาติในที่สุด

ดังนั้น ค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม ย่อมทำให้สังคมดีงาม เข้มแข็งไปด้วย หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จึงได้เสนอแนวทางเสริมสร้างค่านิยม เช่น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้เสนอแนวทางการสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานไว้ 5 ประการ และรัฐบาลปัจจุบัน (พ.ศ. 2557 – 2560) เล็งเห็นความสำคัญของการปลูกฝังค่านิยม จึงมอบนโยบายค่านิยม 12 ประการ ทำให้เห็นว่า การกระตุ้นเตือน และปลูกจิตสำนึกของคนในสังคมไทยให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของค่านิยมอันดีงาม และปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นเรื่องที่จำเป็นมาก

จากความเป็นมาที่ผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาค่านิยมในสำนวนไทย เพื่อรวบรวมและจัดประเภทสำนวนที่สอดคล้องกับค่านิยม กับทั้งเพื่อศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย และเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทย ฉบับแปลภาษาจีนให้กับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการใช้สำนวนไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติด้านวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ ทำให้เห็นภาพสะท้อนค่านิยมอันดีงามของสังคมไทย นอกจากนี้ยังเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีนผ่านทางการใช้สำนวน นับเป็นการประชาสัมพันธ์ค่านิยมที่ทำให้เห็นคุณค่าของค่านิยมอันดีงามในสำนวนไทย เป็นการส่งเสริมการนำค่านิยมด้านที่ดีในสำนวนไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยทำนุบำรุงส่งเสริมและอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยอันดีงามให้คงอยู่เป็นมรดกของคนไทยไปตราบนานเท่านาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมและจัดประเภทสำนวนที่สอดคล้องกับค่านิยม

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย

3. เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทยฉบับแปลภาษาจีนให้กับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบประเภทของสำนวนไทยที่สอดคล้องกับค่านิยม

2. ทำให้ทราบถึงค่านิยมในสำนวนไทย

3. ได้นวัตกรรมที่เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทยฉบับแปลภาษาจีนให้กับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

4. เป็นการช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่สำนวนภาษาและค่านิยมอันเป็นวัฒนธรรมอันดีงามของไทยแก่ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนวนไทย 660 สำนวน ในหนังสือสำนวนไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2545) และค่านิยม 30 ประการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แหล่งข้อมูลจากหนังสือสำนวนไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ซึ่งมีสำนวนไทย จำนวน 660 สำนวน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวข้อด้านค่านิยมที่กำหนดทั้ง 30 ประการ ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 หัวข้อวิเคราะห์อันได้แก่ ค่านิยม 30 ประการ

2.1.1 การวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อค่านิยมจากแหล่งที่มา 6 แหล่งคือ เพ็ญแข วัจนสุนทร (2522, น. 33 – 50) อริยานุวัตน์ สมาธยกุล (2559, น. 2–13) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ม.ป.ป., น. 3), วิเชียร เกษประทุม (2548, น. 39 – 45 อ้างถึงใน ขวัญชนก นัยเจริญ, 2557, น. 5 – 6) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) เป็นกระแสใหญ่ด้วยกัน 3 ทางของบรรเทิง พาพิจิตร (2549, น. 16 – 17)

2.1.2 วิธีสร้างหัวข้อวิเคราะห์ได้ดำเนินการโดยแจงความถี่ของเนื้อหาค่านิยมทั้ง 6 แหล่ง เลือกค่านิยมตามความถี่ทั้ง 6 แหล่ง กรณีค่านิยมที่มีความถี่เป็น 1 ก็นับเป็นอีกหัวข้อหนึ่ง กรณีหัวข้อค่านิยมชื่อใกล้เคียงกัน พิจารณาจากขอบเขตความหมายของคำที่ใช้เพื่อรวมเป็นหัวข้อเดียวกัน โดยการสร้างตารางวิเคราะห์ความถี่ของค่านิยม

2.1.3 สรุปจากการแจกแจงหัวข้อค่านิยมทั้ง 6 แหล่ง สามารถรวบรวมรายละเอียดได้30ประการดังนี้ 1) การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ 2) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3) ความกตัญญู 4) ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ 5) การนิยมความดี 6) ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน 7) การให้อภัย 8) การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ 9) การยกย่องผู้มีความรู้ 10) ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม 11) การประนีประนอม 12) การรักษาวัฒนธรรม 13) การเป็นประชาธิปไตย 14) การมีสติและรู้คิด 15) ความเข้มแข็ง 16) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม 17) ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ 18) การชอบความสนุกสนาน 19) การใช้ชีวิตเรียบง่าย 20) การรักญาติพี่น้อง 21) การพูดที่ให้คุณและโทษ 22) การชอบความเป็นอิสระ 23) การรักเกียรติยศ ชอบความมีหน้ามีตา 24) การให้ความสำคัญแก่บุรุษมากกว่าสตรี 25) การยกย่องอำนาจ 26) การนิยมวัตถุสิ่งของ 27) การรักความสบาย 28) การชอบสิ่งของที่มีการโฆษณา 29) การสอดรู้สอดเห็นและ 30) การเห็นแก่ตัว

2.1.4 แต่ละค่านิยม (30 ประการ) ได้หาเกณฑ์ความหมายโดยศึกษาค่านิยมจากนักวิชาการแล้วสรุปเป็นความหมายของผู้วิจัยก่อนนำไปแสดงเป็นกรอบ นำหัวข้อค่านิยมที่กำหนด 30 ประการมาสร้างความบ่งชี้เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย

3. วิธีดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทย ฉบับแปลภาษาจีน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องค่านิยมในสำนวนไทยฉบับแปลภาษาจีนตามกรอบแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ จินตนา ใบกาซูยี (2542, น. 52 – 65) ; ฉวีวรรณ คูหาอภินันทน์ (2545, น. 12 – 21) ; ถวัลย์ มาศจรัส (2535, น. 51) และราตรี อนุสุเรนทร์ (2556, น. 25) ได้กำหนดการแปลสำนวนตามหลักการของนักวิชาการ โดยได้แปลตามหลักการของสุพรรณี ปิ่นมณี (2552, น. 153) ; สัญฉวี สายบัว (2553, น. 99 – 102) และ Newmark (1981, น. 39 อ้างถึงใน ปิยะดา โล, 2551, น. 9) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างหนังสือไปตามลำดับดังนี้ คือ ขั้นศึกษาเอกสาร ขั้นออกแบบและขั้นพัฒนา

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมทฤษฎีการศึกษาค่านิยม สำนวนไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย

4.2 รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับสำนวนไทย และกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะศึกษา ซึ่งได้สำนวนจำนวน 660 สำนวน ในหนังสือสำนวนไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2545) และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับความหมายของสำนวนไทย

4.3 การจัดหมวดหมู่ของสำนวนไทยตามเกณฑ์การวิเคราะห์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการศึกษาวิจัยและตามวัตถุประสงค์

5. การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ สูตรการหาค่าร้อยละ

$$P = fN \times 100$$

เมื่อ P แทน จำนวนร้อยละ

f แทน จำนวนสำนวนไทยในค่านิยม แต่ละประการ

N แทน จำนวนสำนวนไทยทั้งหมด

การหาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตรของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, น. 59)

$$\overline{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x \sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, น. 64)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}} \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2 \sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)(\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การพรรณนาวิเคราะห์โดยผู้วิจัยอ่านวิเคราะห์สำนวนไทยแต่ละสำนวน สำนวนใดมีความเกี่ยวข้องกับค่านิยม 30 ประการตามข้อใด จากนั้น ก็จะรวบรวมจำนวนสำนวนแต่ละประเภท มาคำนวณหาอัตราส่วนร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการพรรณนาต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทยครั้งนี้ สามารถจำแนกจำนวนสำนวนไทยที่สอดคล้องกับค่านิยม 30 ประการตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การมีสติและรู้คิด มี 49 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.4 การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ มี 25 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ มีสำนวน 19 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.9 การยกย่องอำนาจ มี 15 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 2.3 การพูดที่ให้คุณและโทษ มี 12 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.8 การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ มี 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม การชอบความเป็นอิสระ การรักเกียรติยศ ชอบความมีหน้ามีตา มีอย่างละ 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.8 การนิยมความดี การประนีประนอม การรักความสบาย มีอย่างละ 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การนิยมวัตถุสิ่งของ การสอดรู้สอดเห็น มีอย่างละ 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ0.45 ความกตัญญู การให้อภัย การยกย่องผู้มีความรู้

ความเข้มแข็ง การรักญาติพี่น้อง การเห็นแก่ตัว มีอย่างละ 2 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.3 การรักษาวัฒนธรรม การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้ชีวิตเรียบง่าย มีอย่างละ 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.2

จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ค่านิยมในสำนวนไทยฉบับแปลภาษาจีนโดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน องค์ประกอบของตัวเล่มหนังสือประกอบด้วยหน้าปก คำนำ สารบัญ เนื้อหา คำถามท้ายบทและบรรณานุกรม และนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.78 จากนั้นนำหนังสือที่ปรับปรุงไปเสนออาจารย์ผู้สอนนักศึกษาจีน 10 คนประเมินคุณภาพ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

สรุปและอภิปรายผล

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 รวบรวมและจัดประเภทสำนวนที่สอดคล้องกับค่านิยมได้นำสำนวนไทย จำนวน 660 สำนวน และนำค่านิยม 30 ประการ มาจัดประเภทของสำนวน พบว่า มีค่านิยมที่ปรากฏในสำนวนไทย 25 ประการ คือ การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู การนิยมความดี ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน การให้อภัย การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การยกย่องผู้มีความรู้ ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม การประนีประนอม การรักษาวัฒนธรรม การมีสติและรู้คิด ความเข้มแข็ง การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ การใช้ชีวิตเรียบง่าย การรักญาติพี่น้อง การพูดที่ให้คุณและโทษ การชอบความเป็นอิสระ การรักเกียรติยศชอบความมีหน้ามีตา การยกย่องอำนาจ การนิยมวัตถุสิ่งของ การรักความสบาย การสอดรู้สอดเห็น การเห็นแก่ตัว และไม่ปรากฏค่านิยม 5 ประการ ได้แก่ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การเป็นประชาธิปไตย การชอบความสนุกสนาน การให้ความสำคัญแก่บุรุษมากกว่าสตรี และการชอบสิ่งของที่มีการโฆษณา ผลจากการศึกษาดังกล่าวบ่งบอกได้ว่าสำนวนช่วยบันทึก สืบทอดวัฒนธรรม และสรรพวิทยาการต่าง ๆ ทั้งยังสามารถเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นต้น สำนวนไทยเป็นกระจกสะท้อนภาพสังคม การศึกษาสำนวนไทย ทำให้เข้าใจความคิด พฤติกรรม ความเชื่อของคนในสังคมซึ่งสอดคล้องกับความคิดของไพโรจน์ อยู่มณเฑียร (2551, น. 1) ได้กล่าวว่า แต่ละสำนวนล้วนเต็มไปด้วยคำคม บางข้อมีปมให้น่าคิดเป็นปริศนา บางทีก็แฝงปรัชญาชีวิต ข้อคิดทางสังคมเอาไว้ด้วย แสดงถึงภูมิปัญญาไทยอย่างลึกซึ้ง ที่ผู้อ่านไม่ค่อยจะได้คำนึงถึงกันนัก การศึกษาสำนวนนั้นทำให้เข้าใจวิถีชีวิต ความคิด พฤติกรรม เป็นต้น ของคนในสังคมไทยได้ ดังนั้น สามารถนำสำนวนไทยมาสอนโดยสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ได้

2. จากการวิเคราะห์ค่านิยมแต่ละด้านในสำนวนไทยได้พบว่า สำนวนไทย 660 สำนวน สำนวนที่เนื้อหาไม่เกี่ยวข้องค่านิยมทั้ง 30 ข้อ จำนวน 478 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 72.4

ปรากฏค่านิยมด้านต่าง ๆ 182 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ค่านิยมที่พบในสำนวนไทยพบมากที่สุด คือ การมีสติและรู้คิด มี 49 สำนวน คิดเป็นร้อยละ7.4 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐชยา วิชาสิทธิ์ (2550, น. 81) เรื่องการศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในสำนวนไทย พบว่า คุณธรรมด้านความมีเหตุผลพบมากที่สุด อาจจะเพราะว่า สำนวนไทยเป็นเครื่องมือในการอบรม การสั่งสอนบุตรหลานให้ปฏิบัติดี และรู้จักวางชีวิตให้ถูกต้อง ดังที่ บุญเกิด รัตนแสง (2536, น. 122 – 124 อ้างถึงใน สหไทย ไชยพันธุ์, 2542, น. 22 – 23) กล่าวถึงคุณค่าของสำนวนไทย ว่า สำนวนไทยเป็นเครื่องมือเหนี่ยวรั้ง สะกิดเตือนใจให้คนเรามีความระลึกรอบคอบว่า ทำอะไรให้ผลเป็นอย่างไร ทำโดยได้ตริตรอง ใคร่ครวญอย่างรอบคอบแล้ว หากว่าสำนวน ภาษิต ติดอยู่ในใจ คำเหล่านี้จะคอยชี้ทางให้ทำสิ่งถูกต้องสถานเดียว สำนวนไทยเป็นคำสอนให้รู้หน้าที่ รู้กาลเวลา รู้จักตนและวางตนรู้จักสังคม ดังนั้น พูดได้ว่าแต่ละสำนวนล้วนเต็มไปด้วยความคิด มีองค์ความรู้ที่แฝงอยู่สอนให้คนเราปฏิบัติตัวในด้านต่าง ๆ รองลงมา คือ การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ มี 25 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนันทนา เรียนดี (2535, น. 83) เรื่องการวิเคราะห์และจัดประเภทของเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมในนิตยสารภาษาไทยที่เยาวชนชอบอ่าน พบว่า การเสนอเนื้อหาของนิตยสารด้านค่านิยมการขยันหมั่นเพียรพบมาก อยู่ในลำดับที่ 2 นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของจินดา บุญคุ้ม (2554, น. 107) เรื่องการวิเคราะห์ค่านิยมในภาษิตคำเมืองจังหวัดน่าน พบว่า ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบพบมากที่สุดในภาษิตคำเมืองจังหวัดน่าน และผลการศึกษาของภัทรวรรณ ภู่ผะกา (2554, น. 57) เรื่องวิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในคำขวัญเด็กแห่งชาติระหว่างพุทธศักราช 2499 – 2553 พบว่า ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบพบมากที่สุด สาเหตุน่าจะเนื่องมาจาก การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จ ช่วยเราฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ได้ และช่วยให้เราพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้ ดังที่จินดา บุญคุ้ม (2554, น. 109) ได้กล่าวว่า การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ขยันหมั่นเพียร สามารถพึ่งตนเองได้ คุณสมบัติเช่นนี้ย่อมสามารถทำให้ครอบครัวมีความสุข เป็นคุณสมบัติของคนดีที่สังคมต้องการ สังคมก็จะมีแต่ความสุขและมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางวัตถุ และจิตใจ ทำให้ช่วยลดปัญหาความยากจน ปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหาอาชญากรรม

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สำนวนไทยมีการนำเสนอค่านิยมด้านการมีสติและรู้คิด ค่านิยมการพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบเป็นสำคัญ ถ้าจะส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กมีค่านิยมด้านเหล่านี้ ก็อาจจะใช้สำนวนได้เพื่อความหลากหลายของเนื้อหา ส่วนหัวข้อค่านิยมในสำนวนไทยที่พบน้อย คือ ความเชื่อในเรื่องผลกรรมบาปบุญ มีสำนวน 19 สำนวน คิดเป็น

ร้อยละ 2.9 และการยกย่องอำนาจ มี 15 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ค่านิยมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ การพูดที่ให้คุณและโทษ มี 12 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.8 การมีระเบียบวินัยและเคารพผู้ใหญ่ มี 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน ความมัธยัสถ์ การประหยัดและการออม การชอบความเป็นอิสระ และการรักเกียรติยศชอบความมีหน้ามีตา มีอย่างละ 5 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.8 การนิยมความดี การประนีประนอม และการรักความสบาย มีอย่างละ 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การนิยมวัตถุสิ่งของ และการสอดรู้สอดเห็น มีอย่างละ 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.45 ความกตัญญู การให้อภัย การยกย่องผู้มีความรู้ ความเข้มแข็ง การรักญาติพี่น้อง การเห็นแก่ตัว มีอย่างละ 2 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 0.3 การรักษาวัฒนธรรม การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้ชีวิตเรียบง่าย มีอย่างละ 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 0.2 สาเหตุที่ค่านิยมรักษาวัฒนธรรม การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้ชีวิตเรียบง่าย พบน้อยสุดเป็นอันดับสุดท้าย น่าจะเนื่องจากสังคมไทยให้ความสำคัญแก่ค่านิยมการรักษาวัฒนธรรมไทย คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม เน้นความสำคัญของการปฏิบัติตนอยู่แล้ว การรักษาวัฒนธรรมไทย เห็นได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ในเทศกาล กริยามารยาทที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของคนเรา คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ก็เห็นได้ชัดจากกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนเป็นประจำ ให้นักเรียนนักศึกษารักษาโต๊ะ เก้าอี้ หนังสือของโรงเรียน เก็บขยะที่สวนสาธารณะ ช่วยปลูกต้นไม้ เป็นต้น เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม สำหรับค่านิยมใช้ชีวิตเรียบง่าย ก็เป็นค่านิยมทั่วไปของคนไทยเป็นเวลานานมาแล้ว เห็นได้ชัดมากในชีวิตประจำวันของคนไทย เช่น ทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม รู้จักพอ ไม่ทะเยอทะยาน ไม่แข่งขันกัน เป็นต้น ข้อนี้อาจจะเพราะว่า ได้รับอิทธิพลของพุทธศาสนา ทำให้คนไทยเชื่อว่า คนที่เกิดในชาติตระกูลสูงเป็นคนมีบุญวาสนา ก็อยู่ที่บุญที่ทำมาชาติก่อนแล้ว คนไทยจึงไม่ค่อยกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญแข วัจนสุนทร (2522, น. 38 – 39) ที่กล่าวถึงค่านิยมของคนไทยว่าชอบชีวิตง่าย ๆ รักความสันโดษ มักน้อย หาความสุขจากความกลมกลืน ข้อนี้อาจมีอิทธิพลมาจากคำสอนในพุทธศาสนา คนไทยจึงไม่ค่อยกระตือรือร้นที่จะแข่งขันกันในการทำงานหนัก มีเท่าไรก็ใช้เท่านั้น มีบ้านเล็ก ๆ ก็พอใจแล้ว ถือว่าความสุขอยู่ที่ความพอใจ

จากการศึกษายังทำให้ค้นพบว่า มี 5 ค่านิยมที่ไม่ปรากฏในสำนวนไทย เพราะฉะนั้น เหลือ 25 ประการที่ปรากฏในสำนวนไทย ซึ่งมีทั้งค่านิยมที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ ค่านิยมที่ดีควรส่งเสริม ยึดถือปฏิบัติต่อไป โดยเฉพาะผู้ใหญ่ในสังคมจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน แต่ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ก็ควรปรับปรุงแก้ไข เช่น การนิยมวัตถุสิ่งของ การรักความสบาย การชอบสิ่งของที่มีการโฆษณา การสอดรู้สอดเห็น และการเห็นแก่ตัว ซึ่งสอดคล้องกับพวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2541, น. 78) ที่กล่าวว่า ค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนไปจากเดิม ควรแก้ไขอย่างรีบด่วน เช่น ค่านิยมนิยมความสำเร็จทางวัตถุเป็นใหญ่ นิยม

ประโยชน์ของตนเป็นสำคัญก่อนประโยชน์ของส่วนรวม นิยมความสนุกสนาน เอร็ดอร่อย มัวเมาเรื่องกิน นิยมความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย เกินฐานะ เป็นต้น และแก้ไขคู่กันไปกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมปลูกฝัง

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องค่านิยมในสำนวนไทยฉบับแปลภาษาจีนให้กับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย หนังสือได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับดีมาก หนังสือสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างหนังสือที่มีขั้นตอนอย่างชัดเจน ได้กำหนดการแปลสำนวนตามหลักการของนักวิชาการ โดยได้แปลตามหลักการของสุพรรณี ปิ่นมณี (2552, น. 153) สัญฉวี สายบัว (2553, น. 99 – 102) และ Newmark (1981, น. 39 อ้างถึงใน ปิยะดา โล, 2551, น. 9) เพื่อให้ได้หนังสือมีคุณภาพ มีการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องทั้งเนื้อหาและส่วนประกอบเพื่อนำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไขทำให้หนังสือมีความสมบูรณ์ จนทำให้หนังสือมีคุณภาพได้ค่าประเมินคุณภาพเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ส่งเสริมการอ่านได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรนำผลการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนไทย เฉพาะค่านิยมด้านที่ดีไปใช้ในการเสริมสร้างค่านิยมของเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา

2. ควรมีการนำผลการวิจัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาไทยของนักศึกษาจีน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากแต่ละภูมิภาคมีลักษณะวัฒนธรรมเฉพาะของภาคนั้น ๆ วัฒนธรรมการใช้ภาษา ค่านิยมก็มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวนแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย อันเป็นการช่วยอนุรักษ์สำนวนท้องถิ่นไว้ตลอดไป

2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมของประเทศอาเซียนจากสำนวนของประเทศต่าง ๆ เช่น ลาว เวียดนาม จะช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมการใช้ภาษาของประเทศอาเซียน

3. เนื่องจากค่านิยมมีลักษณะเปลี่ยนแปลง แก้ไข และเลียนแบบได้ ดังนั้น ควรมีการศึกษาค่านิยมของคนไทยที่สะท้อนจากสำนวนกับคนไทยในสังคมปัจจุบัน จะได้ช่วยทบทวนและส่งเสริมค่านิยมอันดีงามที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน

4. เนื่องจากสำนวนมีคุณค่ามากมาย ดังนั้น ควรมีการศึกษาสำนวนด้านอื่น ๆ เช่น ควรมีการศึกษาในลักษณะการสร้างคำสำนวน การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำสำนวน ภาพสะท้อนสังคมในสำนวนไทย หรือการใช้สำนวนจากเดิมถึงปัจจุบัน จะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย และช่วยเผยแพร่ภูมิปัญญาในสำนวน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *สำนวนไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กุลธิดา ธรรมวิภัชน์, พรปภัสสร ปรัญชาญกล, วันดี ศรีสำราญ, และ รัตนาพร แหม่งปัง. (2554). *ชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างค่านิยมรักท้องถิ่นและกิจกรรมนาฏศิลป์อาสา เรื่อง ประเพณีฮีตสิบสอง สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ขวัญชนก นัยเจริญ. (2557). *การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน.* พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ.* นนทบุรี: สำนักพิมพ์วอเตอร์ บุ๊ค.

จินดา บุญคุ้ม. (2554). *การวิเคราะห์ค่านิยมในภาษิตคำเมืองจังหวัดน่าน.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

จินตนา ใบกาซูยี. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ฉวีวรรณ คูหาอภินันทน์. (2545). *การอ่านและส่งเสริมการอ่าน.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.

ณัฐชยา วิชาสิทธ์. (2550). *การศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในสำนวนไทย.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

ถวัลย์ มาศจรัส. (2535). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม.* กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

นันทนา เรียนดี. (2535). *การวิเคราะห์และจัดประเภทของเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมในนิตยสารภาษาไทยที่เยาวชนชอบอ่าน.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

บรรเทิง พาพิจิตร. (2549). *ประเพณี วัฒนธรรมไทยและคติความเชื่อ.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ปิยะดา โล. (2551). *กลวิธีการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูน.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)

พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2541). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

เพ็ญแข วัจนสุนทร. (2522). *ค่านิยมในสำนวนไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิทยากร.

ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. (2551). *สำนวนไทยใช้ให้เป็น.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทฤษฎี.

ภัทรวรรณ ภู่ผะกา. (2554). *วิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในคำขวัญเด็กแห่งชาติระหว่างพุทธศักราช 2499 – 2553.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

ราตรี อนุสุเรนทร์ (2556). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านดารอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดมาตราตัวสะกดประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ แบบ STAD.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *หลักการวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สหไทย ไชยพันธุ์. (2542). *วิเคราะห์สำนวนไทยในบทโฆษณาจากนิตยสารระว่างปี พุทธศักราช 2539 – 2540.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

สัญฉวี สายบัว. (2553). *หลักการแปล.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2526). *คู่มือปลูกฝังค่านิยม.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

สุจริต เพียรชอบ. (2539). *ศิลปะการใช้ภาษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุพรรณี ปิ่นมณี. (2552). *การแปลขั้นสูง.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริยานุวัฒน์ สมาธยกุล . (2559*). ที่มาของอำนาจนิยมในสำนวนไทย.* มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.